

FILIPŮV SLOVNÍK

POUČNÝ

Vydání 3 – červen 2017

Autor má nyní velice plodné jazykové období, je schopen zopakovat prakticky cokoli, co zaslechne při komunikaci. Toto vydání slovníku – stejně jako ta předchozí – obsahuje pouze aktivní slovní zásobu, tj. takovou, kterou autor sám od sebe používá, aniž by v danou chvíli „jen“ opakoval zaslechnuté.

© Lexicographica Pragensia
ISBN 2015-07-06

Heslová část

A

ába – žába (srov. též **va-va**)

abu – novější výraz pro autobus (srov. **auti**)

áek – hrášek (v polívce ap.)

ajika, též **jajika** – lahvička (s dudlíkem, na čaj)

aoj – ahoj (při setkání, loučení; prakticky kdykoli během dne, když autor někoho z blízkých potká – **Aoj mámo.** ap.)

apa – lampa, lustr, světlo ap.

atue, též **utue** či **etue** – vrtule

auti, někdy **audit** – autobus (srov. též **abu**)

auto – veškerá pohybující se vozidla (včetně tanků) vyjma autobusů a traktorů

B

baán – banán

baon – balón (i horkovzdušný), míč

baúek – brambůrek (např. v bramborovém guláši, párečkové polívce ap.; **Kotika.** = „Ten brambůrek má tvar kostičky.“; **Baúek, papau/papany.** = „V tom jídle už žádný brambůrek není.“

bebi – někde je problém (autíčko má upadlé kolo, ve zprávách ukazují autonehodu ap.)

bi-bam – „bim-bam“ (nejen zvony a podobné zvuky, ale např. i cinknutí časovače elektrické trouby dorazivšího na nulu: **Totoe? Bi-bam.**)

bíje – brýle (ve vzteku si je autor sundává a někdy s nimi i mrskne); jinak pokud mu nějak nesedí na obličej, řítí se k nejbližšímu dospělákovi s pokřikem „Bíje!“

biko – bříško (místo, kde končí všechny dobroty)

bojí – „bolí“ (něco mě bolí, někde jsem se praštil ap., př. **Bojí, uka!** = „Při vstávání ze země jsem se praštil o hranu stolu do ramena. Potřebuji pofoukat.“)

bonki – bonbonky

boti – veškerá obuv od zimních bot po papučky

Bouot. – „Dobrou noc“

bujík – Bobík (dětský smetanový krém)

buka – sponka (na scvaknutí stejného páru ponožek před vhozením do špinavého prádla)

buki – bublinky (mydlinky vzniknuvší na těle autora při koupání)

buta – **I.** buchta (maková či tvarohová); **II.** bota (jeden kus z páru jakékoli obuvi; srov. **boti**)

D

dakuu – „děkuju“ (zatím ne vždy použito adekvátně dané situaci)

Dame... – př. **Dame pinku.** = „Viděl bych to na výměnu plínky.“ S tím se neodmyslitelně pojí jedna příjemná činnost, o niž si autor pro jistotu řekne: **Taki tají.** = „K tomu bych si prosil lahvičku čaje.“; **Páko pód', dame poiku.** = „Brácho, měl by ses ke mně přidat, bude polívka.“

día – díra

dijou – „dinouš“ (dinosaurus); autor maje ho v ruce vydává zvuk „Uááá“ (viz tamtéž); taky s ním kouše mámu a tátu, kteří předstírají hrůzu => děsná řehtačka a bžunda

doú – „Chci dolů z klína“ ap.; pokud tento příkaz zazní, když se autor nachází dole, na zemi, znamená to nahoru („Chci na klín“ ap.)

duji – „druhý“; další předmět stejného druhu (př. **Duji auto.** = Toto je další auto. ap.); srov. též **taki**

E

Ejdé!, někdy **Nejdé!** – „Nedaří se mi!“ (třeba oddělit od sebe dvě kostky lega, vložit do předepsaného místa skládačky daný prvek ap.)

ejiky – veliký; př. **Ejiky taák.** = Pod okny v Praze se právě rozjíždí těžké nákladní auto.

eny, ena, ene – I. červený, -á, -é; **Ene, auto.** = monopost F1 stáje Ferrari v TV; **II. řidč.** někdy takto mylně označena i barva zelená

etě – „ještě“ (když je záhodno něco zopakovat [nějakou činnost, blbinu ap.], znovu získat něco dobrého do břicha ap.)

euua – želva

G

gaga – kachna, husa a podobné ptactvo (např. i tučňák; srov. ale **tuák**)

H

hat – had

hatí – hačí („Mám se posadit“; též označení nábytku určeného k sezení)

houka – houska

Houka – „holka“ = Lucinka z Kuksu

hú-hú – lokomotiva/vláček

húúú-úúú s *patřičnou melodií* – houkající vozidlo (policie, sanitka ap.; srov **tajika**)

I

ide – židle (hlavně ta autorova)

íjet', též **ijíjat'** – vysavač

íji-íji – „řízy-řízy“, něco, co řeže (pilka, příborový nůž ap.); srov. ale **nút'**

ikka – lžička, též vidlička

iko – vajíčko (natvrdo)

ikko – víčko (např. od jogurtu)

J

Jana – Janička z Kuksu

jaiko – jablíčko (obzvláště rádo rozkrájené napichováno na vidličku)

Jedemé! – autor něco táhne (třeba bráchův baťoh za šňůrku, mašinku ap.) nebo se řítí na odrážedle; nebo se odráží nožičkami sedě na zadku na zemi; anebo nejede nikam nic

jejek, též **ejek** – ježek (Krtkův kamarád)

jiba, též **jipa**, dříve **iba** – ryba

jíja – „íhaha“ = kuň, koník (i houpací)

jiny – „jiný“; další předmět stejného druhu (př. **Jiny auto.** = Toto je další auto. ap.); srov. též **taki**

jjjomm! s *intonací, jako když kolem vás proletí závodní auto* – formule („vžummm“)

K

kaál – kanál (odtok ve sprchovém koutě, kryt kanalizace na ulici ap.); komentuje se takto každý nalezený při pohybu venku

kaek – kartáček (jak na učesání vlásků, tak na vyčištění zoubků)

kakata – „kaťata“ (kalhoty, tepláky, džíny ap.; srov. též **kaoti**)

kakiko – kafičko (**Pají!**)

kaku – „Právě jsem něco vyrobil do plínky“; též oznámení po pouhém upuštění větríku; pokud šlo o pouhý větrík a autor byl dotázán: **Máš kaku?**, odpověď zní po pravdě: **Neni kaku.**

kao, nověji **kakajo** – kakao (hlavně bráchovo, autor má **tají**)

kaoti – kalhoty, tepláky, džíny a jiné oblečení od pasu dolů

kek, nověji **tajek** – krtek (hlavní plyšový kamarád do postýlky, bez něhož není možno usnout)

ki-ki-ki, též **ki-ki-í** – kohout (srov. též **ku-ku-dak**)

kika – I. klika (od nejrůznějších druhů dveří); II. hodiny, hodinky („tik-tak“); III. knížka

koæk – kočárek (autorovo přemíst'ovadlo)

kody – schody (autor už je umí zvládnout sám, s přidržováním; vyšlapuje zásadně pravou; někdy si žádá zajištění: „Uku!“)

koec – konec (skončil filmeček ap.); daný fakt rovněž komentován pomocí **Kotí.** = „končí“

kojjjek – kolíček (na prádlo)

kojík, též **kujík** – knoflík (na oděvech)

kojiko – kolínko (část nohy)

kokie – košile

kokoata – čokoláda

kolo, též **koo** – cokoli kulatého (kolo, cédečko, logo nějaké firmy, ...)

kotika, někdy **kukika** – **I.** kostička (dřevěná, z le-ga ap.); **II.** **kočička** (srov. též **mjáu**); **III.** *řidč.* sušenka, piškotek

ku-ku-dak, též **ko-dak** *s důrazem na poslední slabice* – slepice; kohout; srov. ale **ki-ki-kí**

kuatý – „kulatý“, jiný výraz pro **kolo** (viz tamtéž) nebo něco kulatého, např. odpad ve sprše je **Kua-tý kaál**.

kuk – kluk

kuk! – kuk! *citoslovce* (autor odněkud vykoukne ap.)

kukujika, též **kutika**, **kujika** ap. – kukuřička (nakládána, jako příloha k obědu, moc dobrá)

kyti – kytka

L

lot – loď (nejrůznějších velikostí)

M

ma – tma

Majjek, nověji **Majíjek**, **Matíjek** – Matýsek (brácha)

makika – mrkvička (autor ji má raději v celku, strouhanou odmítá)

majiky – „malý, malinký“ (hl. ve spojení **Majiky tajek**. = Ten nejmenší z autorových plyšových krtků)

Makiku, táuej/táuat! – když se bráchovi ráno nechce vstávat do školky, je třeba ho trochu povzbudit

mako, nově též **matiko** – masíčko (jídlo)

Maku – „Matýsku“ 5. *pád*; např. **Né, Maku!** *s negativním výrazem v hlase i ve tváři* = „Matýsku, nesahej mi na tuhle hračku!“ nebo „Matýsku, nenarušuj mi moji aktivitu!“ ap.

matika – mašinka (lokomotiva); pokud se převrátí ta, kterou autor rád tahá na špagátu, ozve se: **Matika, bum!**

meák – čmelák (možná vos, event. sršeň – určova-telelem druhu byl brácha); též plyšový společník Brunda z večerníčku *Včelí medvídci*

míjek – medvídek (plyšový i živý)

mika – myška (dělá **pík-pík** – „písk-písk“)

miko – mléko/mlíko (surovina na výrobu bráchova kakaá)

Mimi-houka – Maruška (několikaměsíční pří-buzná holek z Kuksu)

mjáu – kočka

mmmm *bučivě, se stoupavě-klesavou melodií* – kráva

moka, též **muka** nebo **mukoka** – motorka; odrá-žedlo

moua – šmoula (známý modrý skřítek s bílou čepičkou nenáviděný Gargamelem)

muky – „mokrý“ (někde je vlhkost: na podlaze jsou kapky, na chodníku je kaluž, ruce jsou vlhké po umytí ap.)

mutýj – motýl

mydo, též **myto** – mýdlo; sprchový gel

N

nakka – značka (*nejč.* dopravní, ale i menší rek-lamní tabule, logo TV NOVA ap.); **Kuaty nakka**. = (dopravní) značka kruhového tvaru

nema – někdo něco nemá, někomu něco chybí (př. **Tata, boti, nema.** = Táta nenosí pantofle.)

neni – reakce na nedostatek/ukončení čehokoli („Brácha má prázdný talíř“, „Právě jsem dopil čaj“, „Mámo, už nemáš kafe“ ap.)

noa – noha (autor ji s oblibou nabízí zejména večer před koupáním k očichání – na odpudivě grimasy čichatelů reaguje velkým smíchem); **Dua noa.** = druhá noha

noaek – nosánek (při koupání si ho nesmím zapomenout umýt; když mám rýmu, lítají mi z něj nudle – srov. **nute II.**)

nút' – nůž

nute, **nověji udle** – **I.** nudle (do polívky); **II.** nudle (z nosu); **Nuté!** = „Právě jsem si kýchl a něco mi vylítlo z nosu! Utřít!“

O

obity – rozbitý, př. **Obity auto, není koeka.** = „Tohle auto z lega má pouze karosérii, podvozek zcela chybí.“

ouik – rohlík

oko – oko; **Taki oko.** = Druhé oko.

otoo – „hotovo“ = Na, tady máš kartáček, zoubky už mám vyčištěné.

P

paáj – tramvaj (často takto označen i autobus – „je to velké, vozí to lidi a v Praze to má obojí červeno-bílý nátěr“)

paí – paní (jakákoli žena v televizi ap.; někdy i muž – nutno přičíst jednak k věku autora, jednak ke vzhledu daných osob)

pajek – párek

pají – něco, co pálí (káfe, trouba, jídlo vložené do pusinky, též ekvivalent pro oheň, požár ap.)

pák – pták (spíše větších rozměrů)

páka – „brácha“ (alternativní označení Matýska) **Páko!** 5. p. = „Brácho!“; př. **Páko, dame poiku!** = „Brácho, máme jít na polívku!“

pakka – pračka (srov. též **yputa**)

pako – prasátko

pán – pán, muž (někdy i žena/paní – nutno přičíst jednak k věku autora, jednak ke vzhledu dané osoby)

pao, nověji **pauo** – cokoli, co spadlo na zem

Papám. *při krmení* – „Tu lžičku s další porcí jídla mi k pusince ještě nedávej, momentálně zpracovávám tu předcházející.“

papany, též **papau** – „Mám dojedeno.“

papíj – prakticky jakýkoli fujtajbl nalezený na zemi a určený k vyhození do koše (někdy je to i část bráchovy papírové skládačky – to však není problém autora)

petite – čepice, kšiltovka ap.

peek, též **pejek** – pejsek, pes

pí-pí – pták/ptáček (běžných rozměrů)

piako – pyžamko

pide: *ve spojení „někdo“* **pide** – „přijde“; př. **Mama pide.** = Maminka odjela pracovně/nákupně někam mimo domov, chybí tady a určitě zase přijde.; **Majijek pide.** = „To mám jako odpoledne spinkat sám? A kde je brácha?“ ap.

pieni, též **piani** – špinavý, př. **Pieni ute.** = „Sáhl jsem rukama do jídla a ten pocit je fakt nechutný. Prosím utřít!“

Pijek – „Filípek“ (autor sám, když se třeba dívá do zrcadla a jmenuje, koho všeho tam vidí)

pijo – pivo

pijouk – pind'ous (to, co odděluje chlapečky od holčiček)

pika – „spinká“; př. **Mama pika.** / **Majijek pika.** = „Táta mě právě odnáší z ložnice a máma s bráchou ještě spinkají.“

pikoty – piškoty (prostředek jak autora zabavit, aby nerušil např. na bráchově besídce)

pinka – plínka

píp: *ve spojení Auto,* **píp.** – Autu, které jsem právě slyšel, pískaly při brzdění brzdy.

pitikaka *mn. č.*, též **pitiaka**, **pitika** – písmenka (nápis na tričku, titulky v televizi, ...)

Pu-u-bem, a-u-bem, pu-ti-á-mu – „Pod dubem, za dubem, tam si na tě počíváme...“, úvodní slova známé písně z pohádky *Lotrando a Zubejda*

pujijek nebo **pojijek** – koblížek (s dírou uprostřed)

Podamu... též **Putamu** nebo **Podami** – „(Po)Dáš mi (prosím)...“; např. **Putamu šía.** = Dnes bych si dal k snídani sýr (plátkový).

poika – polívka

poki – ponožky

pód': *ve spojení Maku, pód'* – „Matýsku, jdeme spinkat! Já už jdu.“ Na vysvětlenou dodáno **Hají.**

poó – „pozór!“ (je třeba uhnout z daného místa)

puáka – pohádka (někdy nám ji čte maminka, tu a tam vypráví táta; a někdy „čte“ či vypráví brácha)

pujík – pupík (ten „knoflík“ čouhající z břicha)

putiat' – notebook

Š

šía – sýr (zejména plátkový)

T

taák – náklad'ák (srov. též **ejiky**)

tady za pomoci ukazováčku – **I.** udání směru; častá odpověď na otázky typu „Kde máš nosánek?“, „Kam půjdeme dělat čvachty-čvachty?“ ap.; **II.** *s ukazováčkem na puse, při krmení* „Prosím si další porci! Nějak to vážne!“ (srov. též **Papam.**)

tajek – **I.** krtek (srov. též **kek**); **II.** novější výraz pro „ptáček“ (srov. **pí-pí**)

tají, též **taje** – čaj (nejoblíbenější nápoj autorův)

tajika – sanitka (dělá **úú-úú**)

taka – taška; ba'oh

taki – taky; nejčastější výraz pro další předmět stejného druhu (př. **Taki auto.** = Toto je další auto. ap.)

tao – letadlo

tatoa, dříve též **toch-toch-toch** – traktor

teáte? – „děláte“ = Co děláš? (otázka na aktivitu druhého, př. **Mámo, teáte?** = „Maminko, co to právě děláš?“)

teen, též **teuen** – „telefon“ (mobil); **Neni ao.** = „není haló“ (zrovna nikdo nevolá)

tejda – strejda

teuka – včelka

tiko – tričko (nebo podobné oblečení)

tojí – „stojí“, např. auto (**Tojí auto.** = Auto je zaparkované, nejede.)

toku – „trošku“; např. **Toku není.** = Toho čaje už v lahvičce fakt moc nezbyvá!; **Toku. s ukazováčkem na dané množství něčeho** = Už je toho jen kapička.; **Toku tají.** = „Dal bych si trošku čaje.“

ton – slon; **Tadi je ton.** = „Na držadle své lžice mám reliéf slona.“

totí – „točí“ (něco se otáčí, př. vrtule, buben pračky ap.; srov. též **atue**)

Totoe? – „Co to je?“ (Právě jsem zaslechl neznámý zvuk nebo ukazuju na něco, co neznám.)

tua – stůl

tuák – tučňák (srov. též **gaga**)

tudí – „studí“ (voda ve sprše není akorát ap.)

tút: *ve spojení Auto, tút.* – Právě jsem slyšel auto, které troubilo klaksonem.

U

uááá s patričnou drsností v hlase – lev; též dinosaur na dvou nohou; rovněž způsob, jak maminku probudit zašeptáním do ouška; srov. též **dijou**

uby – zuby; **Páko, uby!** = „Brácho, pojď si také vyčistit zoubky!“

Uika – novější označení Lucinky z Kuksu (srov. **Houka**)

uka – ruka, *mn. č.* **ute** – ruce

uo – ucho, ouško

upaka, někdy **opaka** – lopatka (na písek)

V

---

va-va – „kvak-kvak“ (žába)

voda, též **uta** – voda; vodstvo vůbec; **Uta tetě.** = sprcha, kašna, řeka, ...

Y

---

ypity, též **ypiu** – „Na, tady máš lahvičku – už v ní žádný čaj není.“

yputa: *ve spojení* **Yputa pakka. Neni pádo.** – „Pračka už je vypnutá, prádlo už v ní není.“ (pračka má otevřená dvířka); **Pakka ede.** – Právě se pere.